Бары дойдулар пролетарийдара, холбоҥуҥ!

САҤА ОЛОХ

ХАҺЫАТ
1931 СЫЛ АЛТЫННЫЫ
15 КҮНҮТТЭН ТАХСАР

ССКП ЧУРАПЧЫТААҒЫ РАЙКОМУН УОННА НАРОДНАЙ ДЕПУТАТТАР ОРОЙУОННААҒЫ СОВЕТТАРЫН ОРГАНА

№ 135 (6896). | 1989 сыл. Сэтиннии 14 күнэ. ОПТУОРУННЬУК | Сыаната 3 харчы

Оройуоннааҕы XXXIII комсомольскай конференцияҕа оройуон комсомолецтарын уонна ыччаттарын аатларыттан 190 делегат мустан комсомольскай үлэ туругун дьүүллэстилэр, тэриллэ иннинэ сыалын-соругун торумнаатылар.

Сиимкэнэ: делегаттар «Чурапчы» совхоз комсомольскай комитетын босхоломмут секретара Иван Макаров уонна Дириҥ орто оскуолатын үөрэнээччилэрин комсомольскай тэриллэтин секретара Оля Саргыдаева.

Б. ПАВЛОВ фотота.

Оройуоннааҕы XXXIII комсомольскай конференция

Информационнай иҥитиннэрии

1989 сыл сэтиннии 11 күнүгэр ЫБСЛКС оройуоннааҕы тэриллэтин уочараттаах XXXIII конференцията буолла.

Конференция маннык боппуруостары кэрдэ:

1. ЫБСЛКС райкома 1986 сыл ахсыныыттан 1989 сыл сэтиннииҥэ диэри ыыппыт үлэтин уонна оройуоннааҕы комсомольскай тэриллэ соруктарын туһунан. Дакылаатчыт —ЫБСЛКС райкомун бастакы секретара **И. М. Андросов.**

2. Оройуоннааҕы комсомольскай тэриллэ ревизионнай комиссиятын үлэтин туһунан. Дакылаатчыт—ревизионнай комиссия председателэ **Н. И. Дорогунова.**

3. ЫБСЛКС райкомун бастакы секретарын быыбардаабын.

4. ЫБСЛКС оройуоннааҕы комитетын уонна оройуоннааҕы комсомольскай тэриллэ ревизионнай комиссиятын быыбардаабын.

5. Уобаластаабы XXXIII комсомольскай конференцияҕа делегаттары быыбардаабын.

6. ЫБСЛКС обкомун чилиэннэрин быыбардаабын.

Отчуоттуур дакылааты дьүүллэһиигэ тыл эттилэр: **А. Ноговицын**—делегат, «Мугудай» совхоз Телэйдээбү отделениетын управляющайа, **М. Каженкина**—делегат, Арылаах аҕыс кылаастаах оскуолатын учуутала, **Н. Барашкова**—делегат, Килэҥки отделениетын сыахтаабы комсомольскай тэриллэтин секретара, **К. Гермогенов**—делегат, «Мыҥдаҕаайы» совхоз Хаҥыйактаабы отделениетын рабочайа, **М. Егорова**—делегат, Эрилик Эристиин аатынан совхоз Хоптоҕотоотоо отделениетын суосуһуна, **Н. Федорова**—делегат, 13 №-дээх СПТУ комсомольскай тэриллэтин секретара, **Г. Степанов**—делегат, интернат-оскуола үөрэнээччита, **Н. Г. Михайлов**—Нуотара производственнай учаастагын начальника, **М. Терютина**—делегат, «Мугудай» совхоз комсомун секретара, **Л. Захарова**—делегат, Дириҥнээҕи детсомбинат ньитээччита, **М. Данилов**—делегат, Эрилик Эристиин аатынан совхоз комсомун секретара, **Н. С. Соловьев**—делегат, сэрии уонна педагогическай үлэ ветерана, ыччат наставника, **Е. Сергеева**—делегат, Субуруускай аатынан совхоз комсомун секретара, **Н. Оконешников**—«Мугудай» совхоз Маралаайытаабы отделениетын арендатора, ЫБСЛКС обкомун чилиэнэ, **С. Трофимова**—делегат, «Чурапчы» совхоз Сылаҥнаабы отделениетын суосуһуна, **А. Алексеев—делегат,** интернат-оскуола учуутала, **Е. Яковлев**—делегат, «Чурапчы» совхоз физора, **И. К. Макаров**—ЫБСЛКС обкомун комсомольскай тэриллэлэргэ отделын сэбиэдиссэйэ, комсомол обкомун бюротун чилиэнэ, **С. И. Никитин**—делегат, Эрилик Эристиин аатынан совхоз парткомун секретара, **М. А. Пермякова**—ветераннар оройуоннааҕы кулууптарын чилиэнэ, **Г. М. Сысолятин**—делегат, ССКП райкомун бастакы секретара.

Оройуоннааҕы комсомольскай конференция ЫБСЛКС райкомун үс сыллаабы үлэтин «ортоно» сыанналаата, отчуоттуур дакылааттар уонна кэлэтиилэр сүүмэрдэриэн туһаайыллыбыт ууруулары ылынна, ревизионнай итиннэ мандатынай комиссиялар отчуоттарын бигэргэттэ.

ЫБСЛКС райкомун бастакы секретарын быыбардаабынна бу иннинэ итти дуоһунаска үлэлээбит И. М. Андросов уонна Чакыр аҕыс кылаастаах оскуолатын директора О. А. Дорофеев кандидатураларын туруорулуннулар. Кандидаттар бэйэлэрин платформаларын билиҥиннэрдилэр. Кандидатуралары дьүүллэһиигэ кыттан барыта 14 киһи тыл этэн быыбар кистэлэҥ куоластаабынан ыытылынна. И. М. Андросов иһин 123 делегат, О. А. Дорофеев иһин 66 делегат куоластаата. Онон, эдэх куолаһы ылбытынан, ЫБСЛКС райкомун бастакы секретарынан **Иван Михайлович Андросов** талыллыбыта.

Конференция ЫБСЛКС райкомун уонна оройуоннааҕы комсомольскай тэриллэ ревизионнай комиссиятын саҥа составтарын, уобаластаабы XXXIII комсомольскай конференцияҕа делегаттары быыбардаата.

ЫБСЛКС обкомун чилиэннэриэн комсомол райкомун бастакы секретара **И. М. Андросов** уонна Эрилик Эристиин аатынан совхоз комсомун секретара **М. М. Данилов** талыллыннылар.

ЫБСЛКС ОРОЙУОННААҒЫ КОМИТЕТЫН САҤА САСТААБА

Андросов А. И.
Андросов И. М.
Адамова У. В.
Ануфриев И. В.
Барашкова Н. Д.
Быганов Г. С.
Винокурова Е. Г.
Данилов М. М.
Догордурова Р. П.
Дорофеев О. А.
Дьячковская И. Д.
Дьячковский С. И.
Ефремова Е. Д.
Ефремова Т. Н.
Захаров А. А.
Каженкина М. И.
Карпова Е. И.
Красильникова Т. П.
Кривошапкина Е. Р.
Листикова М. А.
Макаров М. И.
Макаров И. П.
Макаров П. М.
Макарова Е. Г.
Макарова П. С.
Мишкин И. Н.
Мишкин П. Н.
Монастырева М. И.
Напыяхов И. И.
Наумова М. А.
Новгородова С. Г.
Ноговицына Е. С.
Платонов П. В.
Попов А. К.
Попов С. С.
Попова Х. Ф.
Посельский В. Ф.
Пудов Е. В.
Саргыдаева О. Н.
Сергеева Е. Р.
Сергеев И. И.
Сивцев Е. С.
Собакина Т. А.
Соломова Л. С.
Степанов Г. М.
Сысолятин И. М.
Терютина М. М.
Трофимова С. М.
Федорова М. Г.
Федорова И. В.
Федорова Н. Н.
Федотова О. Н.
Флегонтова Р. П.
Фомина Н. А.
Чичигинаров Ф. С.
Яковлев С. И.
Яковлев С. И.

РСФСР ВЕРХОВНАЙ СОВЕТЫН ЫҢЫРАР ТУҺУНАН

РСФСР Верховнай Советын Президиумун ЫЙААҒА

РСФСР Верховнай Советын Президиума уурар:

Российскай Советскай Федеративнай Социалистическай Республика уон биирис ыҥырылыылаах Верховнай Советын уон иккис сессиятын Москва куераҕа 1989 сыл сэтиннии 28 күнүгэр ыҥырарга.

РСФСР Верховнай Советын Президиумун Председателэ В. ВОРОТНИКОВ.
РСФСР Верховнай Советын Президиумун Секретара С. ЧИСТОПЛЯСОВ.
Москва, 1989 сыл сэтиннии 10 күнэ.

x x x

РСФСР Верховнай Советын Президиума РСФСР уон биирис ыҥырылаах Верховнай Советын уон иккис сессиятын хоруйдуурга маннык боппуруостары киллэриэххэ сөп диэн иҥитиннэрэр:

1. 1989 сылга РСФСР экономическай уонна социальнай сайдыытын Государственнай былаанын бырайыагын туһунан.

2. РСФСР 1989 сыллаабы Государственнай бюджетын бырайыагын туһунан уонне РСФСР 1988 сыллаабы Государственнай бюджетын толоруу туһунан.

3. РСФСР Верховнай Советын Президиумун ыһыахтарын бигэргэтии туһунан.

СҮТҮКТЭР ДЬИКСИННЭРЭР СЫЫППАРАЛАРА

Быйылгы хаһаайыстыбанай сыл түмүктэрэ сөптөөхтүк үлэлиэхпитин баҕарбаппытын көрдөрөллөр. Забастовкалар быйыылаларамайгылара даҕаны сиэрэ суох.

Печора бассейнин горнякторо коллективнай үлэ нирсээнигэр өсөҥүүгэ тиийдилэр. Онуоха биричиинэ даҕаны балачча мунньуллубут быйыылаах. Ол эрээри бүгүн барытыгар астынан олорор киһини даҕаны, коллективы даҕаны булар күчүмэҕэй. Оттон тоҕо эрэ үгүстэр забастовкалаабаттар, үтүө ой-саная тутар.

ССРС Верховнай Совета бэрт дьиҥэннэн Үлэ мөккүөрдэрин (кирсээннэрин) быһаарыы туһунан Сокуону ылынна. Булгуччу тутуһарга алаан ылыллыбыт курдук. Оттон дьыалатыгар?

Мин иннибэр ахардас бинир республикаҕа—Российскай Федерацияҕа үлэҕэ маассабайдык тахсыбатахтан үөскээбит материальнай хоромньуулар туһарыынан сводка сытар. Адъас сибиэһэй—тоҕус ый түмүгүнэн. Ол эрээри онно хотугу тымныы нууллар уонна минустар өссө көрдөрүллүбэтэхтэр.

Дьэ маннык. Тохсунньуттан, балаҕан ыйын киллэрэн туран, билигин биллэр буолбут бириччиинэн 1 молуйуон 160 тыһыынча киһи күнэ сүтэриллиннэ. Солкуобайга таһаардахха, итти 78 молуйуонтэн ордор. Итти сыыппараларга, төһө да сиэтэ суоҕун иһин, сыһыан бинир буолуон сатаммат. Кузбасс чоҕу хостоочулара бэйэлэрэ өкөрбут хоромньуларын (1059 тыһыынча киһи күнэ) булгуччу ноада буолбут забастовка төлөбүрүн, модьуйуулар толоруллуулларыгар тиэрдибит төлөбүр курдук сыаналыахтарын сөп. Киниилэр Коми АССР-даҕы доҕотторо (43,7 тыһыынча киһи күнүн сүтэрдилэр) эмиэ итти курдук саныыр буолуохтаахтар.

Маннык сыыппаралары истибиттэр аҕыйах буолуохтаахтар: быйыл забастовкалар Россия 17 автономнай республикаларыгар, уобаластарыгар уонна кыраайдарыгар буолуталаатылар.

Сүтүктэр, сүтүктэр... Олор элбэх иҥэллэр—дефицити үүнэрдэр үүнэрэллэр.

В. ПЕТРУНЬЯ,
ССТА ыытаччыта.

Ревизионнай комиссия чилиэннэрэ

Васильева М. Е.
Кириллина Л. Н.
Лобанова Н. А.
Макарова Л. И.
Федотова О. Н.

Уобаластаабы XXXIII комсомольскай конференция делегаттара

Андросов И. М.
Гермогенов К. К.
Данилов М. М.
Догордурова Р. П.
Дьячковский С. И.
Егорова М. И.
Макаров И. К.
Макарова Н. Н.
Степанов Г. М.
Терютина М. М.

ЫБСЛКС райкомун пленума

Оройуоннааҕы XXXIII конференциянан талыллыбыт ЫБСЛКС райкомун тэрээһин пленума буолла.

Пленум ЫБСЛКС райкомун иккис секретарынан **М. И. Макарову**, секретарынан **Е. Г. Макарованы** быыбардаата.

ЫБСЛКС райкомун бюротун чилиэннэриэн талыллыннылар: **И. М. Андросов, М. М. Данилов, Е. Г. Макарова, М. И. Макаров, П. Н. Мишкин, И. И. Напыяхов, С. Г. Новгородова, Г. М. Степанов, М. М. Терютина, Ф. С. Чичигинаров, С. И. Яковлев.**

Пленум ЫБСЛКС райкомун комсомольскай тэриллэлэргэ отделын сэбиэдиссэйиэн **П. М. Макарову** бигэргэтэ.

x x x

Оройуоннааҕы комсомольскай тэриллэ ревизионнай комиссиятын тэрээһин мунньаҕар комиссия председателиэн **О. Н. Федотова** талыллыбыта.

✦ КОМСОМОЛЬСКАЙ ОЛОХ ✦

ТУСПА ПОЛИТИЧЕСКАЙ КҮҮС БУОЛА ҮҮНҮӨХХӘ

Оройуоннаабы XXXIII комсомольскай конференцияҕа комсомол уобаластаабы комитетын бюротун чилиэнэ, комсомольскай тэриллэлэргэ отделын сэбиэдиссэйэ И. К. Макаров кыттыбыт. Биһиги Иван Константиновичтан аҕыйах боппуруоска эпкэтэммиргэр нардоспут.

—Кэнниккэ кэлиэ комсомольскай үлэҕэ ыччаттар олус пассивнайдык ыытар буоллулар. Эн саамаҕар ол туохтан тоҕоостоох?

—Өскөтүн ЫБСЛКС кэнсиэтигэр кириэр ыччат бэйэтин уонна тустаах малыгы сүһүох тэриллэтин сыалын-соругун чолчу билбэт буоллаҕына, биалэн турар, туох ыныахтаабын, туох иһин үлэлиэхтээҕин, өксүһүохтаабын билбэт. Ол иһин кини бастаан, баҕар, өрүкүйэн иһэн, кэлин уостан хаалар. Бу өртүнэн ЫБСЛКС XX съеһа, КК кэнники ууруохтара маннайгы сүһүох тэриллэлэргэ биэрбит кыахтара, быраактара улахан суолталаахтар. Хас биирдии тэриллэ, ЫБСЛКС уопсай сыалын таҥа, бэйэтин усулуобуйатыттан, олоҕуттан тутулуктаах олохха киллэрэр, туруулаһар сыалаах буолуохтааҕа. Ити кыаҕы биһиги үгүс тэриллэлэрбит ситэ өйдөөбөккө, туһаммакка олороллоро хомолтолоох.

—Саха сиригэр комсомольскай үлэни уларыта туппут, ыччат өртөтүгар авторитаты ылан эрэр ханык тэриллэни аатыахха сөбүй!

—Оннук тэриллэнэн, бастатан туран, Мирнэй куорат комсомольскай тэриллэтин аҕыйах эбэ. Мирнэй комсомолцтара, бастатан туран, туспа политическай күүс, тэриллэ курдук бэйэлэрин көрдөрдүлэр. Кинилэр СССР Верховнай Советтан быыбарыгар «Якуталмаз» генеральнай директора т. Писчуновка альтернативнайдык т. Осипова кандидатуратын туруоран кыайыылаах тахсыбыттара. Сотору туһугар партия горкомун кнкис секретарын бэйэтин үлэлиир эбээһинэйигэр сөп түбэстэт диэн сыаналаан уларыттарары ситиспиттэрэ. Кинилэр бэйэлэрин оройуоннарын социальнай-экономическай сайдыытыгар бэйэлэрин кытталлар, ыччат интэриэһин, наадыйыытын дьыаланан көмүскүүлэр. Холобур, тэриллэ Мирнэй куоракка ыччаттарга аҥаан икки 120-лии квартираалаах дьиэни туттарда. Билигин, олорор дьиэ проблемета ордук сыгынытык турар кэмигэр, ити ыччаттарга тоҕолоох улахан көмө буолуой! Ити кэнниттэн комсомолец бэйэтин тэриллэтигэр итэҕэлэ тоҕо күүһүрбүтэ буолуой!

—Иван Константинович, ити эн кэпсээбит комсомольскай тэриллэҥ промышленнай оройуонна үлэлиир. Оттон тыа сиригэр!

—ЫБСЛКС XX съьһин кэнниттэн ыччаты кытта үлэҕэ аҕыйаҕа суох саҥа формалар булуллуннулар. Холобур, МЖК, кооперативтар, хаһаайыстыбаннай аҕаанньыын үлэлиир любительскай хоһбоһуктар, о. д. а. Хомойуох иһин, ити барыта промышленнай оройуоннарга уонна куораттарга эрэ олохха киирдэ. Оттон тыа сиригэр тэриллэлэрэ ыччат-комсомольскай коллективтар куоталаһыыларын, «Осуола производство—үрдүк үөрэх», «Фермаҕа—уолаттар күүстэрин», о. д. а. камсаанньынар күрдүк ыччаты кыыһа үлэ формаларыттан, үгэстэриттэн аҥаастаммакка баран, саҥаны тугу да булбакка олороллор. Тыа сиригэр комсомолцтарын үлэлэрэ фермаҕа, ходуһаҕа, баайыыны ыытта быһаччы сибээстээх. Кинилэр бэйэлэрин оройуоннарын хаһаайыстыбата сайдарыгар ыччаттаах үгэстэртэн, хамсаанньыттан аккаастаммакка сайыннарарга, баҕорганнарга дьулуһуохтар эҥин дии саныыбын.

—Иван Константинович, эн Чурапчы оройуонун комсомольскай тэриллэтигэр, комсомолцтарыгар туһайан тугу этиэҥ этэй!

—Чурапчы комсомолцтарыгар, бастатан туран тэриллэлэрин иһигэр хаһаайыстыбаннай үлэни күүһү дьөрүйтэллэриттэн бэрдэрыам этэ. Билигин уп-тарчы хаһыык баҕарар үлэни тэрийиигэ тэнүүнэн буолла. Оту биллиммэт буолар сыыһа. Хас биирдии маннайгы сүһүох тэриллэ кооперативтэрэ, талыбурдаах өкөлөрү, субуотуннуктары тэрийэн бэйэтэ үлэни ыытарыгар үбүлэниэн наада. Эйигин уобаластаабы комитет дотациятыгар олоровут. Аҕыйах сылынан, дотация кэлбэт буоллаҕына, Чурапчы комсомольскай тэриллэтэ эстэр күүтэллаах.

Өссө Чурапчы ыччаттара политическай ортүнэн үлүктуохтарын, бэйэлэрин туспа политическай күүс быыныгынан билиниэхтэрин баҕарабын. Ханнык баҕарар тэҥнэнээх быыбардарга активнайдык кыттан Чурапчы ыччатын интэриэһин көмүскүүр кандидаттары туруоран иһиэххэ наада.

Иткиннэ таһынан бинир дойдуоскатыгар нарахаттартан чаҕыйбакка айымныыллаахтык үлэлиилэриигэр, оройуон албан аатаах комсомолун үтүө үгэстэрин сөргэхтэриҥ бардаробыт.

Интервьюну ыытта
Б. ПАВЛОВ.

Магаданскай уобалас. Саҥардыыпка диэри Бутугычаг туһунан барт аҕыйах кэпсээ билиэ. Үгүстэргэ ити ынырык сир туһунан урукку политкаторжанка Анатолий Жигулин сэһэнэ билиэрбитэ.

Бутугычаг — Халымаҕа баар сиҥнэр быһыы уонна күүһүлэлэрин бэлиэлэрин билигэнигэ диэри ыраах сытар сир. Лаҕыр аана аһыллыбыта 35 сыл буолла. Ол эрэдэ бараактар, затыылаах боробулуоскалар, тымныы казематтар уоҕанын тымнынан аҥылыйаллар. Ол иһин билигин Халымаҕа репрессиялар сылдарыгар өлбүттэри кэрэхсэтиир мемориалы тэрийэр туһунан сонаа үөскээтэ. Быйыл сайын Магаданскай уобаластаабы кыраайы үөрэтэр музей специалистара бу сири кириэҥ, хаарыстыкаҕа үүнүллүбүт, кэпсэҕэски мемориал барылаахтык былаанын оҥордулар.

Снимокка: күүһүрдүлүгүт режимнэх бараак.

ССТА фотохрониката.

✦ СОВЕТСКАЙ ТУТУУ ТЭРИЙЭР-МААССАБАЙ ҮЛЭ ✦

Депутатка сыһыан уларыйыахтаах

Советскай обществоо олохун уларыта тутуу дьыбыруот сонаатын үлүгүннарда. Народнай депутаттар активнастара да уларыта, сельсовет бастаабайдай комисситаларга ордук самостоятельнай буоллуннар. Исполком тэриллэ үлэтэ да уларыйда. Биһиги үлэбиит депутаттары үөрэтиттэн, депутатскай статуһу бэлиитэрдиттэн, саҕалаабыппыт. Депутаппыт эйэҕэс буолан, кинилэри үөрэтиигэ бастаабыппыт комиссияны үлэлэппиппит. Сельсовет бүлүүт үлэтин ыытар ордук чугастык биһиитэрэр, депутаттары тирэх оҥостор үгүстүк кэлиэхтэрэ. Сэбэрдэх быыбаннаах сельсоветтаах кэлэн үлэлиэхтэригэр үсүлүөбүйэ олохтообуппут. Ити барыта депутаттар активнастара үрдэтиллиэхтэрэ тирэх буолбута. Ол эрээри аспыт саҕаытан кинилэр активнастара биллэ намчаата. Ол биричиинэлэрэ туохтаный? Ити туһунан биһиги эйэҕэс суохтан кэпсэтиһэн, тоҥуйдаан, баар чахчылары ырытан мөккүөр саҥаалаах кэлэбит.

Депутат сүрүн үлэтэ—быыбардаачыллар наадаларын толоруу. Быыбар кампаниятын кэмигэр ол да иһин кинилэртэн эйэҕэс этиилэр, сорудахтар түспүттэр. Итиннэхэ быыбардаачыллар наадаларын толоруулуларын экономическай, финансовай торуттэрин туһунан билбэттэрэ ойдеспит буолуулуу үөскэтэр. Эбэтэр аҕара бытархай күннэҕи үлэ хаамыытыгар да быыбарыллыан соптоох наадалары биэриилэрэ эмиэ баар. Үгүстэр депутат бинир нааданы толоруутэ талыллыбыт болдьоҕун устэтыгар үлэлиэхтээҕин туһунан эмиэ ситэ-хото билбэттэр.

Чурапчы сельсоовет Советыгар депутаттарга барыта 55 наадаа көрбүтүттэн 35-ө бөҕүоҕэ түспэрэн оҥоруу туһунан этэ. Итиннэ таһааран ыытыллыбыт үлэтин иккі суол хайыһыгар туһаайарга быыбарыммыт бөҕүоҕэ түспэрэн оҥоруутэ уонна кэтэх хаһаайыстыбаны сайыннарыыта.

Бөҕүоҕэ түспэрэн оҥоруутэ сельсовет 1986 сылдаахха 240 тыһ. солк., 1987 сылдаахха 250 тыһ. солк. биэрбита толору туһаныллыбыта. Министерстводтан үбү биэрии сыл аҥысын кыччаан иһэр. Онон бэйэ оҥорор бөҕүоҕэ бэйэ күүһүнэн түспэрэр, оҥорор сатаан кэлиэхтэрэ. Оттон оройуоннаҕы Советтарга быыбардар буолуохтаахтар. Онон, чуолаан, бу күннэргэ XX кыгырыыта таҥыллыбыт норуот итэҕэлэхтэрэ хайдах-туох үлэлэрэ-хамнастарын туһунан итэҕэстэри, сэтиһиилэри ыытыахтыктар этэн нэлэстэр наада.

Сотору кэмнэрэ оҥоруохтаах Советтарга быыбардар буолуохтаахтар. Онон, чуолаан, бу күннэргэ XX кыгырыыта таҥыллыбыт норуот итэҕэлэхтэрэ хайдах-туох үлэлэрэ-хамнастарын туһунан итэҕэстэри, сэтиһиилэри ыытыахтыктар этэн нэлэстэр наада.

Сүрүн кэмнэрэ оҥоруох Советтарга быыбардар буолуохтаахтар. Онон, чуолаан, бу күннэргэ XX кыгырыыта таҥыллыбыт норуот итэҕэлэхтэрэ хайдах-туох үлэлэрэ-хамнастарын туһунан итэҕэстэри, сэтиһиилэри ыытыахтыктар этэн нэлэстэр наада.

Кэтэх хаһаайыстыбаны сайыннарыы оттуур сиргэ баһаччы тутулуктаах. БөҕүрүөҺү баһаарар үүнүннэн сельсовет исполкомун председателэ А. А. Захаров аспыт сайын эйэҕэс сүүрэн-көтөн гектосфонд уонна госсемзапас сирдэриттэн 1661 гектары үбүн кэмнэ дуоҕабардаһан ыытта. Онон сэлиэнньэ кэтэх суоҕүлэхтэрэ билиэхтэ аҕыйаатан 1459 тонна оттонньулар. Сельсо (председатель депутат И. Н. Кочанова) 10000 чоппуусканы ньиҥиниэҕэ етыыпаабыта. Иннэрэ 1152 куурусса баар буолуутуттан бөҕүн үүрда. Обуруот иһин—помидоруу, огурсуну, кортуоппуйу үүнэрин балачча тэрээһиниэх буолла. Онон депутаттар 1988 сыл олунньуаабы сессия быыбарыгыттан олохха киллэриигэ балачча сыраҕаһан үлэлэтиллэр диэххэ сөп. Итиннэ кинилэр иккі ардыларыгар тэнитиллибит социалистическай куоталаһыы эмиэ үөрэх буолла.

Депутаттар улэлэриэсэ тумуктээх буолуо этэ. Өскөтүн кинилэргэ үлэлиир тэриллэлэрэ тирэх буоларга эбэтэ буоллар. Бэйэлэрэ маандатнай комиссия (председатель П. Н. Мишкин) оройуон хаһаайыстыбатын тэриллэтигэр сылдьан үлэ тэрээһинин кытта биилэстэ. Сорох сайаҕаннылар депутаттарга туох наадалаахтарын да билбэттэр. Аҕыстар «Сессиялар барааттар үлэлиттэн кэнсиэлиэхтэрэ диэнинэн мунурданаллар. Өскөтүн сиҥнэн иһиннэрэ буоллаҕына, ыраах рейстэргэ сылдьар шоферлар, пэдэгогтар бэрэбэлэҥ паспаардарыгар, таһа да баарбыттарын иһин. Совет тэриллэ үлэтин бастатын уокуруктарыгар тиэрдэр кыахтара суох. «Йэутномунэсготтаах» совхоз бэрэ үлэлиит—П. П. Захаров—депутатынан туруорулуубута. Кинилэр ити тэриллэ үлэлиттэрэ олорор уопсай дьиэлэрин олбуордаторга наказ киирбитэ. Ол кыаллыбакка сылдьар. Предприятие начальника И. П. Тимофеев итиннэ наказ баарын быыыл саҥа эрэ билиэ. Бу депутат туһунан кэпсэтии эйэҕэс эҥин да, кинилэр тэриллэтиттэн бэрэ да салайааччы комиссиета. Наакаһы толорор кыаҕа да суоҕуттан буолуо, депутат сельсоовекка үөхэммэтэҕэ ыраатта. Ити күрдүк бэйэбит талбыт дьоммутун барыгыта суох балаһыанньаҕа киллэрэн, саҥаны үлэлиир кыаҕа суох оҥоробут аҕыйаҕа суох. «Агротехснабтаах» эбии быыбарга Л. Г. Алексеева туруорулуубута. Лидия Георгиевна, быыбардаачыларын этиилэриттэн, оройуоннуур площадкаҕа туттараары быыыл сайыны быһа мөҕүстэ да, кыайбата. Итиннэ холобурдары, хомойуох иһин, эйэҕэс этиэххэ сөп.

Ханна үлэ коллективэ народнай депутаты өйдөр, өйдүүр сиргэр үлэ тахсылаах, депутат саҥаата хотоойу буолар. Бэйэлэрин коллективтарыгар баар депутаттарга ордук үчүгэй камну «Агропромстрой» (начальник И. С. Артемьев), олох-дьаһах өҥөтүнэн хаачыйар комбинат (С. Р. Евграфова) өкороллор. Оттон И. А. Варламов, А. С. Гуляева (комбинаттан), И. И. Попов (гуттаны), С. П. Монастырева (типография), В. А. Макеров (сельпо), М. Т. Местникова (маһы таҥастыыр комбинат) депутатынан талыллыахтарыттан активнай позициялаахтар.

Түмүктэн этэхха, народнай депутаттарга киирэр наказтар ахсаан өртүнэн эйэҕэс буолбакка, сэлиэнньэбит сайдыытыгар, дьон олоҕо-дьаһаҕа туһаайыллыбыт дьыт-чахчы сабыылаах буолуулларыгар болҕомтону үүрүүхэ. Норуот итэҕэлэхтэриэгэр бэйэлэрин үрдүк эйэҕэстэрин толороллоругар кыахта үөскэтиэххэ.

Т. КАРПОВА,
Чурапчы сельсоветын исполкомун секретара.

ЫАННЬЫК ФЕРМАЛАРЫГАР

Сэтиньи 10 күнүнээҕи туругунан

Бастакы колонкаҕа —күннээҕи валовой ыам, иккиэх—государствоҕа тутарыллар үүт күннээҕи ыыбана, үһүскэ—ол туоруута (центнерниэн), төрдүскэ — ыыс ахсыттан тоҕо үүт ылыллыбыта (килограммнаан), бэһиэх —үүт табаарыныйа (бырыыынанан).

Карл Маркс	**17,1**	**15**	**20**	**3,8**	**96,4**
Субуруускай	**20,9**	**21,3**	**23,6**	**3,4**	**100**
Хатылы	9	10,3	10,4	3,5	100
Болтого	11,9	11,0	13,2	3,3	100
Эрилик Эристиин	**34,1**	**47**	**40,3**	**3,2**	**100**
Хоптоҕо	8,4	12,5	9,9	2,8	100
Хадаар	8	11,3	9,3	3,3	100
Хайахсыт	7,2	11,5	8,7	3,1	100
Чакыр	10,5	11,7	12,4	3,5	100
«Чурапчы»	**29,3**	**26,2**	**34**	**4,2**	**100**
Сылаг	8	11,0	9,7	3,4	100
Кидэгин	11,3	6,4	13,7	6,2	100
Арыылаах	7	5,6	7,4	3,3	100
Туойэ	3	3,2	3,2	4,6	100
«Мыйдаҕаайы»	**27,6**	**22,4**	**29,4**	**3,7**	**97,1**
Болугур	15,6	12,1	17,2	4	97,4
Соловьев	10,2	7,8	10,7	3,4	100
Хаҥыйах	1,8	2,5	1,5	3,4	77
«Мутудейи»	**35**	**27,6**	**40,2**	**3,7**	**98,5**
Мараалаайы	7,6	7,3	9,2	2,7	100
Чыыппара	9,1	7,3	10,5	3,2	100
Тоорон	10,8	6	12,2	5,6	100
Талай	7,5	7,6	8,3	4,1	93,3
Оройуон үрдүнэн	**166,0**	**159,5**	**187,5**	**3,6**	**98,8**
1988 с	**144**	**—**	**173**	**3,7**	**91**

Аспыт нэдиэлэҕэ үүнү мөҥүн 1,2 тонненэн таҥнары туста, государствоҕа тутарыы эмиэ аҕыйаата. Ол, туох-хаһыык иннинэ, мөкөр инэх аҕыйыы турар. Кыстыыка кириэхтэн аҕардас Сылаг отделката 67 ынаҕы уоллардаа. Ыраах уолуута Талайго эмиэ эйэҕэс. Итиннэ аспыт сыл туһаннаах камнэҕэ-тээҕэр 554-нэн аҕыйах ынах мөкөр.

Үлэ режимэ билигин дьаныы тутуһуллубат. Фермалар коллективтара ынаҕы күнүгэ үстэ маҥнаҕа олохтоохтук иннэ клиэтэр. Ордук Субуруускай аатынан совхозка. Манна, эбии аҥылык быстыбакка оҥоһуллаҕын, от уонна сиидэс хаачыллаҕын үрдүнэн, үүт ыаммат аспыт сыл туһаннаах камнэҕэ-тээҕэр намыһах. Совхоз сыл уон ыйыгар үүнү государствоҕа тутта-рыы былаанын 139,2 тоннанан толорбото.

Кэтэрүн курдук, үүнэ хаалыыбыт кыччаабат. Оттон сыл түмүктэнэр чугаһаата. Сылааҕы былааны толорор кириэттэн сэтиньиэхтэҕэ былааны 22,2, оттон ахсынныыгаабыны 65,7 бырыһыан аҕарыахтаахпыт. Онно эбии оройуон кыстыкка эбэһээтэлистибэтэ эмиэ баар.

Тыл дьыалатын ерахсыбатын туһугар миэстэлэргэ күннэтэ тэрээһиниэхэ үлэ, дьону кытта аҕаан-суоттаан үлэлээһин бүгүн ордук наада.

Р. СОФРОНОВА,
ОАПХ инспектора.

Кэскили түстээччилэр

Сеторутаабыта «Мындаҕаайы» совхоз директора В. П. Чичигинаровка Саха АССР үтүөлэах агронома үрдүк аат иҥэриллибитин туһунан үөрэ-көтө истибиппит. Итиннэ сибээстээн биһиги общественнай корреспондеммыт Мария Листикова Василий Петровичтыын көрсөн аҕыйах боппуруоска эппиэттииригэр көрдөстө. Мантан аллараа ону бэчээттиибит.

—Василий Петрович, эйиэхэ Саха АССР үтүөлэах агронома үрдүк аат иҥэриллибитинэн совхоһуг ыччаттарын аатырыттан эҕэрдэлиибин уонна биһиги совхозпут директора буолуоххар диэри олоххуттан ыалдьыбат билиһиннэрэргэ көрдөһөбүн.

—Төрдүм-уоһум колхозтаахтер. Хатылыга төрөөбүтүм, онно улааппытым, үөрэммитим. Бириргэ төрөөбүттэрим, ийэм билигин да онно олороллор. Бары үөлэннэхтэрим күрдүк, кыра сааспыттан колхоз үлэтигэр эриллибитим. Кэлин, онтон да сиэттэрэн буолуо, Омскайдаабы тыа хаһаайыстыбатын институтугар үөрэнэ киирбитим. 1972 сыллаахха үөрэхпин бүтэрэн кэлэн баран, 7 сыл устата Субуруускай аатынан совхозка агрономнаабытым. Ити сылларга оройуон аатырбыт механизатора Семен Николаевич Литвинцевтиин, бэртээхэй үлэһиттэр Иван Алексеевич Протопоповтыын, Гаврил Дмитриевич Оногосовтыын бастакы үрдүк үүнүү звенотугар бириргэ үлэлээбиппит.

—Хаһаайыстыба салайаачыта буоларгар туох баҕа санаалардаах этигиний?

—Үс суол сүрүн боппуруоһу —сибээһи, тутууну уонна электроэнергияны хаччыйыыны— быһаарарга сорук туруоруммутум.

—1983 сыллаахтан, «Мындаҕаайы» совхозка эн директордыаххыттан, туох уларыйылар таҕыстылар?

—Совхозка сүөһү аһылыгын базата, сүрүннэн, атаҕар турда. Элбэх сылдьыбыт от сиэмэтинэн оройуоммут совхозтарын хааччыйар буоллубут, кыраны республика атын да совхозтарыгар биэрэбит. Бары производственнай объектарга үрдүк күүрүүлээх электролиния тардылынна. 100 точкалаах АТС үөлэлиир буолла. 200 газовай плитаны туруортардыбыт. Үс бөһүөлэк уулуссаларын уотунан сырдаттыбыт. Барыта 6,5 мөл. солк. сүүмэлээх тутуу үлэтэ ыытылынна, дьоммут телевизионнай биэриилэри 2-3 ханалыынан көрөр кыахтаннылар. Хаҥыйах диэн саҥа бөһүөлэк баар буолла. Совхоз ааспыт сыл түмүгүнэн 1,5 мөл. солк. барыстаах үлэлээтэ.

—Быйылгы үлэҕититтэн дуоһуйуукуу ыйытыт дуо!

—Улахан дуоһуйуу суох. Саамай улахан барсы биэриэхтээх салаабытыгар— сүөһү иитиитигэр —хаачыстыбаннай көрдөрүү үрдээбэтэ. Арааҕа кинрэн үлэлээһин түмүктэрэ үөрдүбэтэр. Сүрүн ороскуоттар көбүрээбэтилэр.

—Бэйэм комсомолец буоларым быһыытынан, совхоз ыччаттарын туһунан эн саанаҕын истиэхпин баҕарабын.

—Рабочайдарбыт 70 бырыһыаннара—ыччаттар. Орто сүһүөх салайар кадрдарбыт, технология маастардара эмиэ эдэр дьон. Сүөһү иитиитигэр Е. А. Ядринскай, хонуу үлэтигэр Н. И. Николаев, А. А. Слепцов, тутууга В. В. Саввин курдук дьоһун, үлэни-хамнаһы инэлбэр-саҕалаабар ыччаттардаахпыт. Совхоз кинилэргэ үлэлиир, олорор условиеларын тэрийэргэ кыһанар. Эдэр сүөсүһүттэрбиитигэр 24 квартираалаах уунан иитиллэр олорор дьиэни туттубут. Комсомол, ыччат проблемаларын туһа сытыы кэпсэтиилэр бара тураллар. Комсомол биһиги дойдубут историятын барыы кардинс кэмнэригэр бэйэтин күүстээх ортунан көрдөрбүтэ, үлэрыта тутууга да ыччат бэйэтин кыаҕын көрдөрүөҕэ диэн эрэнэбин. Совхоһум ыччатыгар олоххо ордук активнай позицияны, үлэҕэ-хамнаска кыайыыны баҕарабын.

—Баһыыба! Иннинэ былааннаргыттан билиһиннэр эрэ.

—Совхоз производственнай объектарын, сүрүннэн, таһынан тутууга киллэрии, совхоз үрдүнэн бикэр ыахтан 2000 кг үүтү ыыры ситиһии, Мырыла—Хаҥыйах—Мындаҕаайы суолун оборуу, оттоохуну 35—40 хонук иһинэн бүтэрии. Хаҥыйах иннинэ каскилин түстээһин эмиэ бэбиэскэттэн түспэт сүрүн боппуруоспут.

—Аны үлэттэн арыый этын боппуруос. Сыныьалак кэмнэр тугунан дьарыктанаҕын!

—Кыратын суга тутан уҥанарбын, кыратык бултуурбун сөбүлүүбүн.

Сылгыга — кыһамнааны

Табан тэрийдэхха, биир дохуоттаах салаа—сылгы иитиитэ. Ол эрдэҥи ааспыт кыһарданнаах сылларга оройуонтан сүөһүгэ аһылык ыырыллыбыта. Онуоҕун таһынан конкуурстан олуу, кулуннаахын маассабайдык тахсыбыта, торуобу ыытыы баара-суоҕа 27 бырыһыанҥа тэҥнэспэтэ. Быйыл торуобу ыытыы 66 бырыһыанҥа тэнэрдиллиэх, үчүгэй мэччирэҥнээх сайын аста, аһылыктаах кыстык саҕаланна. Итиэннэ тирэҕирэн сылгы иитиитин ерэ тардарга ыытар үөскээтилэр.

Оттон сылгы ыыстыра хайдах саҕаланна? Биһиги корреспондеммыт С. Смирникова ыытыытыгар туһааннаах специалистар уонна салайааччылар маныыс эппиэттээтилэр.

В. Р. ИВАНОВ, Хайахсыт отделениетын управляющайа:

—Күн бүгүн сылгыһыттарга эппиэттээх хампаанньа—убаһаны олоруу түмүктэнэн эрэр. Биллиннигэ отделениеҕа 180-ча убаһа өлөрүллүнэ. Үлэ түмүгэ эрэнэриилээх. Государствоҕа тыыннаах ыйаһыныынан 122 тонна үчүгэй хаачыстыбалаах эти туттарар былааммытын толорор кыахтанныбыт. Итиннэ отделение туттарар этин 30 бырыһыана сылгы этэ буолуоҕа.

Быйыл 650 сылгы ыыстылыаҕа. Ити иһиттэн 120 убаһа баарын бу күннэргэ Мэҥэриҥэ үүрэбит. Онон сылгыһыттар дьиэлэриттэн оттарын оборторо бу ааспыт субуотаҕа трактордаах дьону ыыттыбыт.

Мэҥэриҥэ сылгы базата Аҕас Күөлүгэр баар. Уопсайынан, сылгыны үс сириэн киинэн ыыстыыхпыт. Олорго сөп соҕус күрүөхаҺаа баар. Звеноҕа алтыныы ыйтан МТЗ трактор сыҺыарыллыыта. Былааннаммыт от, фураж топору бэриллибитэ.

Күнтэн-дьыстан көрөн, сылгы маассабай аһылыкка киирэр түбэлтэтигэр көмөҕө эбии дьону ананыахпыт. Сылгыһыттарга итии аһылык көрүллүөр. Экономическай үөрэхтээһиннэҕэ пропагандыһыанан ветврач А. Д. Евграфов анаммыта. Мэҥэриҥэ бириэмэтигэр зооветеринарнай көмө оголоһуллар. Бу кэлин сылгыга үөнэ-сиэн эмтээһин саҕаланна. Звенолары ыыта арааҕа дуогабара оголоһуллубута. Звеньеойунан хаһыс да сылын бу үлэҕэ опытырбыт В. В. Софронов бигэргэммитэ. Сылгыһыттар, сүрүннэн, эдэрдэр.

Билигин сүрүн сорукпутунан тыыы убаһаны хотоннэн биэнэ эдэрскэтин буоллар. Быйыл кулуну ыыыбыт куйаҕана суох—85 бырыһыан.

М. Д. НИКОЛАЕВ, Соловьев отделениетын управляющайа:

—Сылгыга Үөрүн Күөлгэ уонна Улахан Күөлгэ звеноларбыт баар. Арааҕа кинрэнэр бэйэлэрин бэйэлэрэ көрүнэллэр. Звенолары А. И. Говоров, В. П. Макаров курдук опыттаах дьон хаһыс да сылларын салайаллар. Отделениеҕа барыта 15 сылгыһыт баар. Быйыл 809 сылгынан, ол иһигэр 381 биэнэ кыстатыахтара. Кулуну ыыыы 54 бырыһыан буолбута. Конкуурстан 7 сылгы өлбүтэ.

Иитиллэр сылгы улахан аҥара А. И. Говоров звенотугар баар. Кинилэр иккиэ сириэн базаланаллар. Хаар чараас, хаһыылаах буолан сылгыны уотуурга туруорбатахтара. Государствоҕа эти туттарыы былаана туолар. Уопсайа аҥардас бу звеноҕа 70 убаһа олорулунна. Итиннэ аҥарын хэриҥэ общественнай аһылыкка туһаныллар. Олору таһынан 30 убаһаны атыыгар Мэҥэ-Хаҥаласка биэрдилэр.

Звеноларбыт отторун бэйэлэрэ баҕаналаабыттэрэ. Урукку курдук оту тастан укпатыбыт. Онно эбии от быйыл барыта дойдуга оттонно, буолан баран, үксэ сылгы хаһыахтаах маршрутунан буолла. Ити, биллэн турар, ааспыт сылларга курдук, эбии ороскуоту, кэлтэй ночооту оногоботунан ордуктардаах. Сылгыһыттарга кыстыы тэрэһиннигэр анаан быстах ДТ уонна бастайааннай МТЗ тракторлар бэриллибиттэрэ. Ветеринарнай көмө оголоһуллар. Звеноларбыт составтара быйыл да халбаҥнаабата уонна үксэ эдэрдэр.

Быйылгы дьыл биир уратыынан биһиги отделениебит сылгыга племенной үөрү иитэр хайысхаланара буолар. Онон атын сирдэргэ плем-сылгыны атыылыыры сэргэ, бэйэбитигэр үөрү тупсарыыга, саҕалааһын быһыытынан, 30 убаһаны суумэрдэн анал көрүүгэ иитиигэ туруоруохпут.

СОВХОЗКА КӨМӨЛӨӨХ ТЭРИЛТЭ

Сылаг «Сулусчаана» обо садын үлэһиттэрэ «Чурапчы» совхоз олохтоох отделениетын үлэтигэр активнайдык ыытталлар. Кинилэр соторутаабыта Бэрэҕэ субан сүөһү киирэр хотонун сыбаһыыгга субуотунньуктаатылар. Субуотунньукка иитэччи А. П. Протодьяконова, техническэй үлэһиттэр Н. В. Макарова, Е. П. Максимова, А. И. Слепцова ордук хотуулаахтык үлэлээтилэр.

Бу иннинэ детсад үлэһиттэрэ Өлөг Күөлүн хотоҥуттар даҥ кутан совхозтарыгар улаханнык көмөлөспүттэрэ. Кинилэр бу үлэҕэ түөрт күн устата сылдьыыбыттара.

Е. МАКАРОВА.

Статистика оройуоннаабы отдела иһитиннэрэр

Сүөһү иитиитэ: 1989 сыл сэтинньи 1 күнүнээҕи сводка

СОВХОЗТАР	Сүөһү ахсаана: ынах сүөһү 1989 с. былаан	ынах сүөһү туолла	о. и. ынах 1989 с. былаан	о. и. ынах туолла	сылгы 1989 с. былаан	сылгы туолла	о. и. биэ 1989 с. былаан	о. и. биэ туолла	Эти государствоҕа атыылаабын (центнер): 10 ый-даах былаан	туолла	1988 с. + −	Үүтү государствоҕа атыылаабын (центнер): 10 ый-даах былаан	туолла	1988 с. + −	Биир фур. ыахтан үүтү ылыы (кг): 10 ый-даах былаан	туолла	1988 с. + −	Сүөһү өлүүтэ: ынах сүөһү	о. и. ынырай	сылгы
Карл Маркс	1500	1602	600	606	900	1295	570	561	—	296	−504	8570	8262	+1223	1570	1623	+442	85	51	10
Субуруускай	2100	2260	840	782	1700	2043	932	925	—	858	+209	11470	10078	−211	1492	1297	−156	144	52	12
Эрилик Эристиин	4500	4695	1700	1659	2710	3563	1700	1582	—	2684	+1237	21000	19845	+1366	1376	1321	−38	273	207	27
«Чурапчы»	3400	3648	1200	1112	2000	2474	1200	1237	—	1772	+564	16596	15438	+2202	1407	1400	+244	147	117	18
«Мындаҕаайы»	2760	2691	950	940	1800	2511	1000	1037	—	2179	+1676	12160	13374	+1291	1404	1722	+237	82	61	18
«Мүгүдэй»	3100	3105	1160	1111	2200	2629	1250	1236	—	2512	+590	14990	15745	+771	1435	1566	+53	97	61	39
Оройуон үрдүнэн	**17360**	**18001**	**6450**	**6210**	**11310**	**14515**	**6652**	**6578**	**22790**	**10336**	**+3807**	**84706**	**82742**	**+6642**	**1439**	**1477**	**+97**	**117**	**549**	**124**

ХОС БЫҺААРЫЫ: Урут иһитиннэриллибитин курдук, Саха АССР Министрдэрин Советын 1989 сыл атырдьах ыйын 29 күнүнээҕи 306 №-дээх үүрааҕынан балаҕан ыйын бастакы күнүттэн нэһилиэннэх государствоҕа туттарар этэ совхозтар былааннарыгар киирсибит. Онон совхозтар эти туттарыыга былааннара хат оголоһуллаарынан таблицаҕа сыл уон ыйыгар эти государствоҕа атыылаабын былаана совхозтарынан көрдөрүллүбүтэ.

КЫҺАМНЬЫЛААХ ЭМЧИТ

Дириҥнээҕи участковай больыҺа эдэр үлэһитэ Анна Петровна Илларионова нэһилиэннэ ытыстабылынан түһаньан түһаар.

Кини үчүөкэ турар марыһахтары кэмиттэн-кэмигэр мөҥүран ыйын, доруобуйаларын туругун бэрэбиэркэлиир.

Сааны суруйар кинигэҕэ эпбэх эмтэммит дьон махтал тылларын суруйбуттар. Анна Петровна марыһахтарга амарах-истиҥ сыһыаннаах, кыһамньылаах үлэһит.

Т. СОКОЛЬНИКОВ.

Айылҕа маанылаах айыыта.

Б. ПАВЛОВ фотоэтюда.

Спорт Аһаҕас чемпионат

Соторутаабыта оройуон кинигэр нуучча дуобатыгар аһаҕас чемпионат ыытылынна. Күрэхтэһиигэ барыта 16 киһи, 5 маастарга кандидат, 6 маҥнайгы разрядтаахтар кыттыбыттар.

Аһаҕас чемпионат кыайыылааҕынан 11,5 очкону хомуйан дуобат спордун ветерана, оройуон бибир бастыҥ аанньоччута Егор Митрофанович Монастырев буолла. Иккис бириистээх миэстэҕэ маастарга кандидат Петр Николаевич Калачев, үһүскэ Роман Михайлович Седалищев таҕыстылар.

Хас да маастарга кандидаттары иннигэр түһэн «Кэскилээх аанньоччуй бириҥҥи нэһилиэннэҥҥи олох-дьаһах өнөтүнэн хааччыйар комбинат сүүнкирдэй сыаҕын үлэһитэ Николай Кузьмин ылла.

Л. ОЛЕСОВА.

Күндү нөҥөбит, эбэбит, хос эбэбит

ГОВОРОВА Анастасия Александровна

үһүн ыарахан ыарыыттан өлбүтүн бокуонньук билэр дьонугар, аймахтарыгар, дириҥник курутуйан туран, өйөтүннэрэбит.

Оҕолоро, нууччалара, кийиитэрэ, сиэннэрэ, хос сиэннэрэ.

Нэһилиэннэҥҥи олох-дьаһах өнөтүнэн хааччыйар комбинат администрацията, партийнай, профсоюзнай тэрилтэлэрэ комбинат үлэһитигэр Говорова Анисия Васильевнаҕа кини таптыыр аҕата

НЕУСТРОЕВ Василий Иванович

ыарахан ыарыыттан өлбүтүнэн бэйэлэрин дириҥ кутурҕаннарын тиэрдэллэр.

Интернат-оскуола уонна оҕо спортивнай оскуолатын администрациялара, партийнай уонна профсоюзнай тэрилтэлэрэ старшай тренер Неустроев Роман Васильевичка кини таптыыр аҕата

НЕУСТРОЕВ Василий Иванович

өлбүтүнэн дириҥ кутурҕаннарын тиэрдэллэр.

Таптыыр аҕабыт, эҥэбит, аймахпыт колхознай түүү ветерана

НЕУСТРОЕВ Василий Иванович

үһүн ыарахан ыарыыттан өлбүтүн, дириҥник курутуйан туран, билэр дьонноругар, табаарыстарыгар өйөтүннэрэбит.

Уола, кыыһа, кийиитэ, кутуйахтара, сиэннэрэ, аймахтара.

«Чурапчы» совхоз администрацията, Кытаанах сельсоветын исполкома, революционнай, бойобуой уонна үлэҕэ албан аат оройуоннаабыы кулууба сэрии, үлэ ветерана

ПАРФЕНОВ Гаврил Ионович

өлбүтүнэн кини кэргэттэригэр дириҥ кутурҕаннарын тиэрдэллэр.

Таптыыр кэргэним, аҕабыт, эҥэбит, аймахпыт сэрии, үлэ ветерана

ПАРФЕНОВ Гаврил Ионович

үһүн, ыарахан ыарыыттан өлбүтүн бары аймахтарыгар, билэр дьонугар биллэрэбит.

Кэргэнэ, оҕолоро, сиэннэрэ, кийиитэрэ, кутуйахтара, аймахтара.

Сибээс оройуоннаабыы узелын уонна ЛТЦ коллективтара сибээс узелын начальникэ солбуйааччы Макарова Парасковья Николаевнаҕа кини таптыыр кэргэнэ

МАКАРОВ Юрий Егорович

ыараханнык ыалдьан өлбүтүнэн дириҥ кутурҕаннарын тиэрдэллэр.

Райсовет исполкомун норуот үөрэҕирдиитигэр уонна культураҕа отделлара, норуот үөрэҕирдиитин үлэһиттэрин профсоюзун райкома, Е. И. Курашова аатынан Чурапчы орто оскуолатын коллектива үчүөтүн

МАКАРОВ Юрий Егорович

үһүн ыарахан ыарыыттан өлбүтүнэн бокуонньук нөҥөтигэр, кэргэнигэр, оҕолоругар, бикиргэ тереебүттэригэр, бары чугас аймахтарыгар дириҥ кутурҕаннарын тиэрдэллэр.

Мелиорация тутар-өремүөннүүр производственнай холбоһуктун коллектива, партийнай, комсомольскай тэрилтэлэрэ

МАКАРОВ Юрий Егорович

эдэр саҥыгар ыараханнык ыалдьан өлбүтүнэн бокуонньук убайыгар—холбоһук кылаабынай инженеригэр Макаров Виктор Егоровичка, бокуонньук кэргэнигэр, аймахтарыгар дириҥ кутурҕаннарын тиэрдэллэр.

Күндү оҕом, кэргэним, аҕабыт, быраапыт, аймахпыт

МАКАРОВ Юрий Егорович

үһүн ыарахан ыарыыттан өлбүтүн билэр дьоммутугар, дириҥник курутуйан туран, өйөтүннэрэбит.

Ийэтэ, кэргэнэ, оҕолоро, убайдара, эдьиийдэрэ, балтылара, аймахтара.

✦ СПЕЦИАЛИСТ СҮБЭҮЭ ✦

ЭХИНОКОККОЗ

Биһиги оройуоннга 1988 сыл түмүгүнэн барыта 338 ыт аналыһа ветеринарнай лабораторияҕа көрүлүннэ. Онтон 5 ыт эхинококкозтаах буолара быһаарылынна. Бу ситэтэ суох сведение. Дьиҥнээн, оройуоннга 800-кэ ыт баарыттан аҕаан көрүү тоҕо ыт чинчиллибэкэ сылдьарын.

Чурапчы оройуона республикаҕа эхинококкозка (киһиэхэ да, суоһуҥа да) стационарнай очаһынан буолара биллэр. Ол курдук, санэпидстанция даанайынан, 23 эхинококкозтаах марыһах баар, 1989 сыллаа бирэ киһи булуллан бараан бэйэтиэн кэлэн үчүөкэ турар илик.

Эхинококкоз—киһиэхэ да, суоһуҥа да олус кутталлаах ыарыы. Маныаҕа олус кыра чиэрбэлэр ыт, куоска оҕоҕосторуттан үөскүүллэр, сайдаллар. Киниэ үстүүгүөрүү членникэтэх буолаллар. Оҕоҕо хас биирдиилэриэгэр 3000 кэриҥэ сымыыт баар.

Членниктэр кыыл хойуутун кытта таска таһаарыллан окко-маска түһэллэр. Сымыыттар араастаах каналларынан киһи уонна дьиэ суоһутун куртахтарыгар киирэллэр. Онтон хаан тымырдарын устун быарга, тыҥаҕа тиийэллэр. Онно биллибэтинэн улам сайдаллар, ол иһин эхинококкоһуган сутуйуллубут киһи бу ыарыы сайдарын билбэт. Ыарыы улаатан баран кылгас кэм иһигэр өрүһүлтэтэ суох өрө туран кэбиһиэн сөп.

Бу ыарыыны сэрэтэр, болсор наадаттан ыт ахсаанын лаппа ааҥыйатыллыахтаах, дьиэ ыылын иитии быраабылаларын кытаанахтык тутуһуллуохтаах. Билигин да оройуон киниигэр, бөһүөлэктэргэ көрүллүбэккэ-хараллыбакка бэйдиэ сылдьар ыттар, куоскалар эпбэхтэр. Болсүү, өйдөтүү баарын үрдүнэн ыты, куосканы бэрээдэгэ суох тереттүү, төрүөҕү оҕо-уруу илиитигэр биэрии, дьэктитэн иппэҥкэ дьэлликтэтин сир ахсын баар.

Сельсоветтар исполкомнара маны салгыы бэрээдэктиллэрэ эрэйиллэр. Маныаха олоххо-дьаһахха, хаһаайыстыбаҕа чахчы туһалаах эрэ ыттары иитиини көҥүллүөххэ наада эть. Иччита, хаһаайына суох дьиэ ыылла суох оҥоһуллан иһиэхтээҕэ сиитиһиллиэхтээх. Оттон иитиллэр көҥүллээх дьиэ ыыллара кварталы ахсын лабораторнай бэрэбиэркэни баралларын хаһаайыннартан булгуччу ирдэниэхтээх. Итини таһынан эмиэ өлөрүллүбүт суоһу ис органнара ветеринарнай специалистарынан хайаан да бэрэбиэркэлэниэхтээктэрии эмиэ умнар сатаммат. Суоһу маассабайдык тоҕоруйан сылдьар сиригэр, фермалар тастарыгар ыты чугаһатымыахха. Булчуттар булт иһин-уоһун, этин ыттарыгар сиикэйдии биэрэртэн туттунуохтаахтар. Тоҕо диэтэхха, ыттар бултуу сылдьан бу ыарыыга тайахтан сысталлара үгүс.

Түмүгэр түс бэйэ гигиенаҕа ыҥаанахтык тутуһуллуохтаабын эмиэ санатар хайаан да наадалаах. Дьиэ ыылын тутан-хабан баран илиини суунары умнуллуо суохтаах. Итини ордук оҕолорго мэлдьи өйдөтөр, санатар наада.

Сыстыганнаах марыылартан сэрэнии, онуоха көрдөөхтүллэр быраабылаларын булгуччу тутуһуу биһиги хас биирдибит эрэ дьыалата буолбатах, барыбыт общественнай иэспитиэн буолар.

А. БАТАРИНА,
ветбаклаборатория ветеринарнай араһа.

ЭҺЭРДЭЛИИБИТ!

Күндү үчүөтүлэрбитин СОБАКИНА Парасковья Петровнаны, МАНДАРОВА Александра Николаевнаны, НИКИФОРОВА Татьяна Гаврильевнаны уонна үөрэммит оскуолабыт коллективын оскуола үйэ аҥардаах юбилейынан итиитик, истиҥник эҕэрдэлиибит.

Баҕарабыт туйгун доруобуйаны, дьолу-соргуну, үрдүк ситиһиилэри үлэни.

Одьулуун оскуолатын 1975 сыллааҕы бүтэрбит выпускниктэр.

x x x

Күндү кэргэммин, ийэбитин, эбэбитин Геройдаах ПРОТОДЬЯКОНОВА Прасковья Николаевнаны 55 сааһын туолбутунан итиитик, истиҥник эҕэрдэлиибит.

Баҕарабыт туйгун доруобуйаны, кырдьары билбэт үйүн дьоллоох олоҕу!

Кэргэнэ, оҕолоро, сиэннэрэ, кийиитэрэ, кутуйахтара.

x x x

Күндү уолбут, аҕабыт, эҥэбитин, убайбытын ГОВОРОВ Иван Львовичы 55 сааһын туолбутунан итиитик, истиҥник эҕэрдэлиибит. Баҕарабыт киниэхэ ыстаап курдук доруобуйаны, үйүн үйэни, олоҕор дьолу-соргуну. Курдук дьону үөрдэ-көтүтэ сыыттын.

Ийэтэ, уола, сиэннэрэ, балта, кутуйахтара, Говоровтар, Барахсановтар.

БИЛЛЭРИИ

Одьулуунааабы 13 №-дээх СПТУ бу дьыл ахсыннаы 1 күнүттэн **К-701 уонна Т-150 тракторларга үлэлиир быраабы биэрэр үс ыйдаах хаттаан бэлэмнэнии курсун** уонна тыа сирин кулууптарыгар үлэлииргэ анаан **уон ыйдаах культурнай-маассабай тэрийээччи курсун** аһар. Культмассовик-тэрийээччилэр баянист, киномеханик, библиотекарь идэлэрин баһылыыллар.

Үөрэхтэ киирэччилэртэн маннык документтар ирдэнэллэр: сайабылыанньа, үлэлиир тэрилтэттэн направление, медицинскэй быыбаарыы, 3Х4 см хэмэйдээх үс устуука фотокарточка.

Биһиги аадырыспыт: Чурапчы оройуона, Дьабыыла бөһүөлэгэ, 13 №-дээх СПТУ. Телефоннарбыт: 21-104, 24-342.

Администрация.

ТАБААРЫ—ПОЧТАНАН

Производственнай усуйуобуйаҕа даҕаны, дьиэҕэ-уонна даҕаны ааас матырыйааллары үүттүүргэ аналлаах ЭЛЕКТРОДРЕЛЬ. Сыаната 70 харчы.

Сылытыыга аналлаах олоххо-дьаһахха туттуллар «Эра» ЭЛЕКТРОКАМИН. Сыаната 4 солк. 50 харчы.

Алюминиевай полированнай 2,5 л истээх ЭЛЕКТРОЧАЙНИКТАР. Сыаната 11—13 солк.

Бириҥ комфордаах сабылаах тиэптээх ЭЛЕКТРОПЛИТКАЛАР. Сыаната 7 солк.

МЯСОРУБКА. Сыаната 6 солк. 51 харчы.

Медицинскэй РЕФЛЕКТОР. Сыаната 2 солк. 64 харчы.

ЭЛЕКТРОКИПЯТИЛЬНИК. Сыаната 4 солк.

«Жигули» автомашинаҕа крестовинаны өһүлэргэ уонна тенгэргэ туттуллар ОҥОҺУК. Сыаната 6 солк.

Сакаастаргытын сакаас-бланкаларга топороҕут.

Аадырыспыт: 668016. Иркутскай к., Петров үл., 62, Роспосылторг Иркутскайдаабы предприятиета.

Редактор П. И. ПОПОВ.

НАШ АДРЕС: 678700, с. Чурапча, ул. Карла Маркса, 26 наа. ТЕЛЕФОНЫ: редактор—21-332, отделы—21-265, общий—21-585.

«САҺА ОЛОХ» («НОВАЯ ЖИЗНЬ») —орган Чурапчинского райкома КПСС и районного Совета народных депутатов.

Газета издается на якутском языке, выходит по вторникам, четвергам и субботам.

Индекс газеты 54967. Объем—1 усл. печ. лист. Тираж— 4157 экз.

№ ЗАКАЗА 135.

Чурапчинская районная типография Госкомиздата ЯАССР, с. Чурапча, улица Карла Маркса, 26 наа